

Bácskai Tisza menti Betlehemes

Béméntek, béköszöntek: Dicsértessék a Jézus! Megerkeztünk, nagy örömet hozunk, mer a Jézuska megszületett Betlehembe, a' zistálóba.

Angyal jelenti a pásztoroknak:

Parlando

Gló - ri - ja in ex - cel - zisz De - ó!

♩ = 120

Én mennye - ji an - gyal vagyok, nek - tek nagy ö - rö - met mon - dok,

Mert ma nek - tek szü - le - tett, a - ki jö - ven - döl - te - tett

Bet - le - hem - ben.

1. PÁSZTOR (*botját földhöz csapja, beesik az ajtón*):

Adj' Isten kóbászós jó estét! (*Felkel, megáll az asztallal szemben, és a háziakhoz fordul.*)

Tull a Tiszán nevelkedtem titokban,

Csikót loptam már tízéves koromban.

Ha felülök szilaj csikóm hátára,

Csak úgy vágtatok a méneselek utánna.

Nem vótam én se kanász, se juhász, még a dédöregapámnak a dédöregapja sē ű't öt-hatfűlű számaron. (*Megáll a betlehem mellett, botjára támaszkodik.*)

ANGYAL:

Évár-búvár, gyere bē, te agár!

2. PÁSZTOR (*kintről*):

Miféle kanárimadár? (*Füléhez teszi kezét, mint aki nagyothall.*)

ANGYAL:

Nem mondom én, miféle kanárimadár, csak gyere bē, tē agár!

2. PÁSZTOR:

Hopp, Isten, kóbászós jó estét! (*Bebukik a küszöbön, csörgős botját földhöz vágja, sopánkodik.*)

Jaj de magos a kenték küszöbjük sarka,
Maj' bëestem rajta!

Ha gyün az Öreg, biztos bëesik rajta.

(*Felkel, az 1. pásztor mellé áll.*) Bëjártam má' fé' világot, Ázsiát és Itáliát, átkeltem a Fekete-tengeren, mëgpihentem ëgy fekete kotlós tyúk árnyékába, mire a kis Jézusra rátaláltam.

ANGYAL:

Hëvár-búvár, gyere bë, të Öreg!

ÖREG (*fülénél a keze*):

Miféle sörösüveg?

ANGYAL:

Nem mondom, hogy miféle sörösüveg, hanem gyere bë, të Öreg!

ÖREG (*nagy zajjal bebukik, csörgős botját földhöz vágja*):

Hopp, Isten, kóbászós jó estét! (*Méltatlankodva:*)

Jaj de magos a kenték küszöbjük sarka,

Bëestem ám rajta!

Adjanak ëgy csákán-baltát, hagy faragjak rajta,

Mëg ëgy háromágú vasvillát, hogy a szëmembü a csípát kipiszkájam. Mëglássam a kemince tetején a zsíros pogácsát, mellette a penészës száz dinárt. (*szétnéz.*) Itt vattok, fiaim?

PÁSZTOROK:

Itt.

ÖREG:

Nyájimba, májimba sëmmi károm nincs?

PÁSZTOROK:

Nincs.

ÖREG:

Vótak-ë farkasok?

PÁSZTOROK (*csúfondárosan, becsmélve az angyalokra böknek*):

Nem is angyalok.

ÖREG:

Ugatták-ë a kutyák?

PÁSZTOROK:

Nem is nevelték!

(*Az Angyal csenget, mindannyian énekelnek:*)

♩ = 100

1. Csor - da-pász - to-rok Mi-dön Bet - le - hem - be

Csor-dát ő - riz-nek Éj - jel a me - ző - be,

2. Isten angyali
Jövének melléjek.
Lészállott melléjük.
Nagy félelémmel
Telik még ő szívek.

4. Mënjeték csak el
Gyorsann a városba,
Ott találjátok
Jézust a jászolba.

3. – Örömet mondok,
Nagy örömet mondok,
Nektek, ne féljeteK,
Mert ma született
A tē üdvösségték.

(A pásztorok kelnek fel:)

ÖREG PÁSZTOR:

Heeej, gyerekek, keljeteK fő', mer most má' mënni kő'! Tovább kő' mënni, mer má' ránk viradt!

1. PÁSZTOR: *(Kel fel, nagyokat sóhajtozik.)*

Eeej, hát tē mit álmodtá', pajtás?

2. PÁSZTOR:

Én azt álmodtam, hogy a gazdasszony olyan hosszú kóbászt akasztott a nyakamba, hogy a harmadik szomszédba húzták a kutyák a végit. Hát tē, pajtás, mit álmodtá'?

1. PÁSZTOR:

Én még azt álmodtam, hogy a gazdasszon százdinárost gyugott a zsebēmbe.

2. PÁSZTOR:

Hát tē, pajtás, mit álmodtá'?

3. PÁSZTOR:

Én még azt álmodtam, hogy ide öntött egy tepsi hurkát még kóbászt, még hogy vigyem el útra.

(Felkelnek, elindulnak, ekkor az Öreg pásztor ezt mondja:)

1. Vedd rád, paj - tás, a bun - dát, a bun - dát,

Fog-jál gön-dör bá-ránykát, Fog-jál gön-dör báránykát!

A másodiknak mondta:

2. Kosaradba szép almát,
Köszöntsük az ég urát,
Köszöntsük az ég urát!

Harmadik pásztor:

3. Mindegyikték mézecsckét,
Áldjuk a kisdedecskét,
Áldjuk a kisdedecskét!

1. PÁSZTOR:

Hallod, Öreg? Baj van!

ÖREG (*szótagolva*):

Mi-csu-di?

2. PÁSZTOR:

Köszöntsük a kis Jézust!

ÖREG:

Kis Ilust?

1. PÁSZTOR:

Nem, Öreg, a kis Jézust.

ÖREG:

Kis négust?

2. PÁSZTOR (*emelt hangon*):

Nem, Öreg, a kis Jézust.

ÖREG (*szokatlanul hosszan ejti ki*):

Nóóó, köszöntsük.

1. PÁSZTOR (*letérdel a betlehem elé*):

Üdvöz légy, kis Jézus, született mészias! Hoztam a számodra egy kancsó tejecskét. Amint

jöttem a jégen, elcsúsztam. Összetört a tej, kidűt a kancsó. így hát nem hozhattam
őfelségednek sēmmi.

(*Emeltebb hangon:*) Dicsérjük a kis Jézust! (*Fölkel, helyére megy.*)

2. PÁSZTOR (*térden*):

Üdvöz légy, kis Jézus, született mēsijás! Hoztam a számodra ēgy kerek sajtocskát. Ahogyan
jöttem a jégen, elcsúsztam. Ęgurult a sajt. így hát őfelségit nem tudtam mēgnyugtatni.

(*Hangosabban:*)

Dicsérjük a kis Jézust! (*Helyére megy.*)

ÖREG (*nehézkesen letérdel*):

Üdvöz légy, kis Jézus, született mēsijás! Hoztam a számodra ēgy göndör szórú báránkát.

Amint vüttem a jégen, gondótam, hú de jó lesz irhának, az írha mēg maj' bundának.

(*Figyelmeztetően:*) Maj' jó lesz az, ha nagy hidegék járnak. (*Hangosabban:*) Dicsérjük a kis
Jézust!

(*Az Angyal csenget, mindannyian énekelnek:*)

♩ = 104-112

1. Di - cső - ség mēny-ben az Is - ten - nek!

Az an-gya - li se - re - gek ví-gann így é - ne - kel-nek:

Di - cső - ség Is - ten - nek!

2. Békesség földön az embernek!

[*a sorismétlés elmarad*]

Kit az igaz szeretet a kis Jézushoz vezet,

Békesség embernek!

1. PÁSZTOR:

Hallod, Öreg? Baj van!

ÖREG:

Mi-csu-di?

1. PÁSZTOR:

Táncójjunk!

ÖREG:

Láncójjunk?

2. PÁSZTOR *(kiabálva)*:

Nem, Öreg, táncójjunk!

ÖREG *(elnyújtva ejti ki)*:

Nóóó, táncójjunk!

PÁSZTOROK *(ha lehet, körbetáncolják az asztalt, ha kicsi a hely, kört képeznek. Otromba nagy tánclépésekkel lépkednek, tulajdonképpen ugrálnak, csörgős botjaikkal ütemesen verik a földet)*:

♩ = cca 120

Ug - rál-junk, tán - cójunk a Bet - le - hem mel - lett,
Ör - vend-jünk, ví - gad-junk a kis Jé - zus mel - lett!

Ug - rál-nánk, tán - col-nánk, csak úgy ro - pog - tat - nánk,

Még a sző - rös bocs - ko - run - kat széj - jel nem rug - dos - nánk.

Hi - pi - hopp, Gyur - ka, fűs - tö - lő - dik a hur - ka, u - gorj a nya - kam - ba!

Hur - ka, kó - bász, sza - lon - na pász - to - rok - nak jó vol - na,

Ha ja gazd - asz - szony an - na, éggy ic - ce bor lő - csús - na.

Kap' föl, Ka - ti, ködmönkét, Tē mēg, Jóska, vigyázzál a nyá - jad - ra,
má - jad - ra,

Hogy a ka - kas el ne lop - ja! Hi - pi - hopp, Gyur - ka,

1. PÁSZTOR *(a gazdasszonyra mutat):*

Látom a gazdaasszont, szalad a pincébe, hozza a bort az iccébe.

2. PÁSZTOR:

Látom, a gazdaembër mëg së moccan.

ÖREG *(csörgeti a botját):*

Üres erszényemet kilëte a hideg, tehát halálos beteg. Elmëntem a Szekér doktor úrhoz, azt mondta, hogy nem segíthet rajta. Ennek csak a házi gazdasszony az orvossa. Kis bankó, nagy bankó had' csörögjön benne!

PÁSZTOROK *(az ajtó felé haladva botjukat csörgetik):*

♩ = 82

Is - ten áld - ja meg bő - ség - gel e - zen há - zi - gaz - dát,
A - ki be jen - ged - te hoz - ni a kis Jé - zus há - zát.

Száll - jon rë - já ég ál - dá - sa e - zen szép haj - lék - ra,

Le - gyen ál - dott menyör - szág - ba az Is - te - nő bá - rány - ká - ja!

MINDNYÁJAN (*kifelé menet*):

♩ = 76

Ad - jon Is - ten jó jéj - sza - kát,
Mind-nyá-junk-nak ha - za - tá - ját!
Mi - re a hold fel fog jön - ni,
Bet - le-hem-be fo - gunk {jön - ni.
ér - ni.

GYŰJTÉSI ADATOK:

Glória, in excelzisz, Vedd rá pajtás

Falu: Csantavér

Adatközlő: Huszár Ferenc (84) és egy asszony

Gyűjtő: Beszédes Valéria

Gyűjtés éve: 1997

Csordapásztorok, Dicsőség, Ugráljunk, táncoljunk

Falu: Horgos

Adatközlő: Varga Zoltán (29), Kenyeres András (32), Koncz Ernő (31)

Gyűjtő: Burány Béla

Gyűjtés éve: 1972

Isten áldja meg, Adjon Isten jó éjszakát

Falu: Királyhalom

Adatközlő: Tukacs István (55)

Gyűjtő: Kiss Lajos

Gyűjtés éve: 1972

FORRÁS:

Bodor Anikó–Paksa Katalin: *Vajdasági Magyar Népdalok*. Zenta, Újvidék: Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, Fórum Könyvkiadó Intézet, 2016.